

หางาน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสฺสโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๓๑๕๓. เรื่อง “เปลี่ยนงาน”

กราบนมัสการหลวงพ่อก่อน ผมกำลังจะตัดสินใจบางอย่างซึ่งจะเป็นจุดเปลี่ยนในชีวิตครับ ตอนนี้มีมันส์สนงงไปหมด บริษัทหลายคนแล้วมันไม่ขาด เลยจะขอความเมตตาจากหลวงพ่อก่อน ขอธรรมะหลวงพ่อก่อนช่วยชี้ทางให้ครับ

ผมกำลังจะเปลี่ยนงานย้ายบริษัทที่จะมีความก้าวหน้าในอาชีพ ได้ขึ้นสายบริหารและรายได้เพิ่มขึ้น แต่ต้องแลกกับเวลาที่ลดลง ทั้งเวลาในแต่ละวันและวันหยุดมันจะลดลง มันจะทำให้ผมมาวัดได้น้อยลง มาอยู่วัดก็น้อยลง รู้สึกเหมือนผมกำลังตัดรอบโอกาสตัวเองที่จะปฏิบัติธรรมและอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ อีกทั้งมีความกังวลในที่ทำงานใหม่ว่าจะอยู่ได้ไหม จะทำได้ไหม สิ่งที่จะกราบขอคำแนะนำและแนวทางคือ

๑. ผมคิดไม่ตกว่าควรจะอยู่ที่เดิม หรือเปิดรับโอกาสใหม่ดี กลัวจะทำไม่ได้ กลัวและกังวลไปหมด

๒. หากไปที่ใหม่ เวลาว่างจะลดลง การมาวัดปฏิบัติธรรมก็ลดลง เหมือนเอาเรื่องทางโลกมาแลกกับการปฏิบัติธรรม

ผมควรคิดอย่างไรดี หากเรื่องไม่เหมาะสม กราบขอขมาครับ ขอพระคุณหลวงพ่อก่อน

ตอบ : นี้พูดถึงเรื่องหน้าที่การงาน ถ้าหน้าที่การงานนะ ใครทำงานก็แล้วแต่ต้องการความเจริญ ความก้าวหน้าในการทำงานของตน ถ้าความก้าวหน้าในการทำงานของตน โอกาสมาแล้วๆ เราต้องคว้าไว้ คว้าไว้เลย

ฉะนั้น พอคว้าไว้แล้ว บอกว่า มันเป็นการแลกกันระหว่างการทำงานในปกติ ก็ทำงานปกติ แล้วมีเวลาไปวัดไปวา ได้อยู่กับใกล้ชิดครูบาอาจารย์ แล้วถ้าทำงานใหม่ หน้าที่รับผิดชอบมันสูงขึ้น สูงขึ้น เวลาของตัวเองก็ต้องลดน้อยลง เวลาจะปฏิบัติธรรมก็ลดลง

มันกังวลทั้งโลกและธรรมใจ

ทางโลกๆ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีโอกาสไง เราได้ใกล้ชิด เราได้ฟังธรรม เราได้ใกล้ชิดครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่เป็นหลักเป็นชัย อย่างเช่นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านยืนยันของท่าน การฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขั้นมาจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ ศาสนาพุทธมีมรรคมีผล การฝึกหัดปฏิบัติจะทำให้ทุกคนเป็นคนดี ความเป็นคนดี เวลาฝึกหัดปฏิบัติแล้วข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว

ความดีๆ ก็ละทิ้งไว้กับโลกนี้ ความชั่วๆ ไม่ไปแตะต้องมันเลย แต่ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ความเห็นของตน ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรมในหัวใจของตน พาหัวใจของตนให้พ้นจากวิญญะการหมุนเวียนไป

แต่เนี่ยเรายังเป็นปุถุชน เรามีหน้าที่การงานของเรา นี่เป็นคนมีบุญกุศล มีหน้าที่การงานของตน ถ้ามีหน้าที่การงานของตน มันก็มีปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิตเพื่อเลี้ยงชีพ

เลี้ยงชีพไว้ทำไม

เราพูดบ่อยมาก เพราะอะไร เพราะว่าเวลาเราบวชใหม่ๆ ไร อ่านประวัติหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น คราวที่หลวงปู่มั่นไปอยู่บ้านหนองผือ มันอึดคัดขาดแคลนไปหมด เพราะมันเป็นภาวะสงคราม สงครามโลกไง ถ้าทางนี้ก็สงครามมหาเอเชียบูรพา มันมีการรบ การเข้าศึกทั้งนั้นนะ เวลาถ้ามันมีการรบเข้าศึกกัน สังคมไม่ปกติสุข สมณะชีพราหมณ์จะปฏิบัติอย่างไร

อยู่ในพระไตรปิฎก ในพระไตรปิฎก เวลาพระเจ้าพรหมชาที่ไน ในหมู่บ้านไนนั้นก็แล้วแต่ ถ้าหมู่บ้านนั้นเกิดภัยแล้ง หมู่บ้านนั้นมีภัยพิบัติจะย้ายบ้านไป ให้พระไปกับชุมชนนั้นได้ ไม่ขาดพรรษา นี่มันมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล เวลาภัยแล้ง เวลาให้พระสวดขอฝนๆ เจ้าคุณอุบาลีฯ ไปขอฝนที่เชียงใหม่ ฝนตกจนชุ่มไปหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสมณะชีพราหมณ์อยู่ที่ไหน สังคมร่มเย็นเป็นสุข ฟ้าฝนตกต้องตามฤดูกาล ให้คนได้ทำไร่ไถนา ได้ทำมาหากิน ได้ทำมาหากิน สังคมร่มเย็นเป็นสุข สมณะชีพราหมณ์มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ

อันนี้ก็เหมือนกัน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ในปัจจุบันนี้เรา ศรัทธาในพระพุทธศาสนา เราศรัทธา ศรัทธาคืออะไร

ถ้ามีศรัทธา ความเป็นมนุษย์ของเราจะสมบูรณ์แบบใด เพราะเรามีศรัทธา ศรัทธามันเกิดขึ้น จะพามันไป จะพาร่างกายนี้ไป จะทำคุณงามความดีมันก็เป็นบุญกุศลกับร่างกายนี้ด้วย ถ้าเป็นทำความชั่ว มันก็พาร่างกายนี้เข้าคุกเข้าตะราง

ร่างกายนี้จิตวิญญาณนี้มันพาไป ถ้าเรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา ความเชื่อมันเกิดจากจิต ถ้าความเชื่อเกิดจากจิต เพราะมันเป็นสิ่งมีชีวิต มันรับรู้ได้ ถ้ามีศรัทธาในพระพุทธศาสนา เราทำหน้าที่การงานของเรา เรามีหน้าที่การงานของเราอยู่แล้ว แล้วเราแบ่งเวลาแบ่งเวลาไปวัดไปวาไป

ถ้าจะไปทำงาน จะเป็นผู้บริหาร มันต้องกินเวลาของเราไป ถ้ากินเวลาของเราไป สิ่งที่เรา มีสติปัญญา เราพิจารณาของเราได้ ทำหน้าที่การงานไปถึงที่สุดนะ พอเราเกษียณ เราเลิกจากงานนั้นไป เวลาฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราทุ่มเทได้เต็มที่เลย

มีหลายคนมาก ละล้าละลังพะว้าพะวงเรื่องอย่างนี้ระหว่างโลกกับธรรม

มันมีมากในพระไตรปิฎก พระรัฐपालๆ เพราะพ่อแม่มีลูกชายคนเดียว ไอ้โฮ! เศรษฐีนะ เวลาศรัทธาพระพุทธศาสนา จะบวชไป จะบวช พ่อแม่ไม่ให้บวช ลูกชายคนเดียว ไปอ่อนนอน เพื่อนมาขอร้อง มาขอร้องว่าให้อยู่กับพ่อกับแม่ เพราะพ่อแม่มีลูกชายคนเดียว อดอาหาร อดอาหารประท้วงเสียสละชีวิตเลย

จนเพื่อนไปบอกพ่อแม่ว่า “อยากเห็นหน้าลูกใหม่ ถ้าอยากเห็นต้องให้บวช ถ้าไม่ให้บวช ตาย อดข้าวจนตาย”

เพราะเขาประท้วง เขาจะบวช พ่อแม่ก็ปล่อยให้บวช เพราะอยากจะเห็นหน้าลูกชาย ไม่อยากให้ลูกชายเสียชีวิตนั้นไป เวลาบวชไปแล้วไปฝึกหัดปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ กลับมาเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ไง พ่อแม่เอาเงินเอาทองมากองไว้เต็มเลย ปรีक्षाพระลูกชาย

“สมบัติของแม่มากมายมหาศาลเลย ปรีक्षाลูกว่าให้ทำอย่างไร”

ลูกบอกว่า “ใส่รถแล้วเข็นไปดัมปีใส่แม่น้ำทิ้งไปเลย”

ไม่สนใจ เพราะอะไร เพราะเขาได้อริยทรัพย์ ได้อริยทรัพย์จากภายในของเขา

ในพระไตรปิฎกนะ กรณีอย่างนี้มากมายมหาศาล นี่พูดถึงในพระไตรปิฎก นี่พูดถึงผลของวิภวัญญะ ผลของสังคัม ทีนี้ย้อนกลับมาที่ตัวเรา ตัวเราอยู่ในสถานะที่จะเลือกแล้วละว่าเราจะไปทางไหน เราจะเพิ่มพูนของเราหรือไม่

ฉะนั้น เวลาปรีक्षाแล้วตัวเองคิดไม่ขาด คือตกใจไม่ได้ ปรีक्षाใครก็ได้ จะมาขอพึ่งหลวงพ่อก

หลวงพ่อกอยู่ในเขตวัดนะ ถ้าเป็นหลวงพ่อก ปรีक्षाทางพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาโลกกับธรรม ถึงที่สุดคือสังคัม ถ้ามันเป็นสังคัมจะเป็นความจริงใจ

ฉะนั้น ถ้าปรีक्षाหลวงพ่อก หลวงพ่อกเป็นพระ หลวงพ่อกอยู่ในวัด หลวงพ่อกไม่อยู่ในสังคัม แต่ถ้าให้วินิจฉัยในคำถาม ในคำถามว่า เราเป็นมนุษย์ใจ เราอยู่ในสังคัม เราอยู่กับโลก พอโลกแล้ว คนเราจะยกย่องสรรเสริญกันด้วยความรับผิดชอบ หน้าที่การงานที่รับผิดชอบ ใครรับผิดชอบจริงจังมากน้อยแค่ไหน มันต้องรับผิดชอบโดยซื่อแท้จริง ไม่ใช่รับผิดชอบต่อปาก

ปากละ แหม! หวานเจี๊ยบเชียว วัดรับผิดชอบ ดูแลรักษา

มันไม่เคยสนใจอะไรเลย

เราจะรับผิดชอบ ไม่รับผิดชอบต่อ มันอยู่ที่ตัวเรา

นี่เหมือนกัน ถ้าพูดถึงหน้าที่การงาน เราลงใจของเราไม่ได้

แต่ถ้าให้เราพิจารณา สิ่งที่เจริญขึ้น สิ่งที่สูงขึ้น ต้องดีกว่าสิ่งที่เป็นปกติ ปกติในฐานะเรา
คืออยู่แล้ว แต่ถ้ามันจะพัฒนาขึ้น มันสูงขึ้น โดยข้อเท็จจริงมันต้องดีกว่าอยู่แล้ว

ฉะนั้น คำถามว่า “๑. ผมคิดไม่ตกว่าควรอยู่ที่เดิมหรือเปิดรับโอกาสใหม่ดี กลัวแต่ว่าจะ
ทำไม่ได้ กังวลไปหมด”

ประสบการณ์ชีวิตใน เวลาคนเขารับสมัครงาน ประสบการณ์การทำงานก็ปี ค่าชานาญ
การให้เงินพิเศษอีกต่างหาก

นี่ก็เหมือนกัน ประสบการณ์ชีวิตของเรา เราทำงานมาขนาดนั้นแล้ว แล้วเราขึ้นไป
รับผิดชอบหน้าที่ เราวิตกกังวลไปหมดเลย

อ้าว! มันก็เป็นการพิสูจน์ความสามารถของเราไง เราขึ้นไปแล้วเราก็ต้องบริหาร ต้อง
จัดการให้ถูกต้องชอบธรรมไง เราก็ทำสุดความสามารถของเราไง นี่มันเป็นโอกาส

เขาบอกว่า “จะเปิดรับโอกาสใหม่ดีหรือไม่”

มันเปิดรับโอกาสใหม่อยู่แล้ว แล้วถ้ามันจะเสียเวลาในการไปวัดไปวา

ไปวัดไปวา สิ่งที่ว่าวัด อยู่ที่ไหนมันก็เป็นวัด ถ้าจิตใจมันมีข้อวัตรของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เราทำหน้าที่การงานของเราแล้วมันพิสูจน์เลยว่า โอ้โฮ! ความรับผิดชอบ
นำคุณเลย พอทำงานเสร็จแล้ว เราทำงาน เรามีโอกาสของเรา เรามีโอกาส เราก็วัดใจของเราได้อยู่
แล้ว

ไปวัดไปวามันก็ไปได้ สิ่งที่ได้ แล้ววัด เราจะต้องไปแสวงหาวัดไป แต่ถ้าเรามีข้อวัตรใน
หัวใจของตน อยู่ที่ไหนมันก็เป็นวัด มีเวลาว่าง หายใจเข้านี้กพุทธ หายใจออกนี้กโ ที่ไหนก็ได้ แล้ว
ถ้ามันทำได้ของมัน มันได้ทั้งทางโลกและทางธรรม

ไอนี้ทางโลกก็ว่าอยากจะไป ไปแล้วจะทำได้ไม่ได้ก็อีกเรื่องหนึ่งไป แล้วทางธรรมๆ ทาง
ธรรมจะทำได้มากน้อยขนาดไหน

นี่เหมือนกัน เราเห็นด้วย เห็นด้วยกับความเจริญดีขึ้น ความเจริญของคน หน้าที่การงาน พัฒนาสูงขึ้น เราเห็นด้วย

แล้ววิตกกังวลว่าจะทำได้หรือไม่

ก็ความสามารถของเรา วัดกันที่ความสามารถของเรา หน้าที่การงานของเรา เรามีสติปัญญา ภาษาเราเลย เวลามันมีอะไรที่เกิดขึ้น เราตัดสินใจในปัจจุบันนี้ เราทำได้ทั้งนั้นนะ แล้วเราทำได้ทั้งนั้นเพราะอะไร เพราะมันเป็นอำนาจของเรา

ถ้าเราพบว่าเราจะทำงานในฐานะนั้น มันเป็นอำนาจของเรา เราก็ต้องตัดสินใจของเรา เป็นความถูกต้องชอบธรรมของเรา แล้วผลของมันก็อยู่ที่ว่าตัดสินใจถูกหรือผิด แล้วผลมันออกมา ไปวิตกกังวลอะไร ก็งานนี้ งานนี้ ทำงาน ทำงานก็หน้าที่การงาน ทำงานถ้าตัดสินใจถูกต้องชอบธรรมแล้วจบ แล้วถ้ามันออกมาดี ดีก็เป็นผลงานของตน ดีก็เป็นการตัดสินใจของตน ที่ถูกต้องชอบธรรม ถ้ามันออกมาผิดพลาด ผิดพลาดก็แก้ไข ผิดพลาดก็ เออ! เราตัดสินใจผิด โดยเหตุผลสิ่งใด แล้วเราแก้ไขของเราไป

ทุกคนต้องไปเผชิญกับสิ่งใหม่ๆ ทุกคนต้องไปเผชิญกับวิกฤติที่เราจะเผชิญของใคร เวิร์กของสัตว์ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม ถ้าเราเผชิญสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม มันก็เป็นบุญกุศลของตน ถ้าตัดสินใจไปแล้วมันผิดพลาด ผิดพลาดเราก็แก้ไขของเรา เราพัฒนาของเรา เราต้องการพัฒนาทั้งความสามารถของเรา และตำแหน่งหน้าที่การงาน และสิ่งที่บริษัทที่เรารับผิดชอบ จบ

“๒. หากไปที่ใหม่ เวลาว่างจะลดลง การจะมาวัดปฏิบัติธรรมก็ลดลง เหมือนเอาเรื่องทางโลกมาแลกกับการประพฤติปฏิบัติธรรม”

เวลาเหรียญมันมีสองด้าน เหรียญมีหัวและมีก้อย ใสนี้เวลาทำงานก็มีโลกกับมีธรรม แล้วจิตใจเราเอียงไปทางโลกหรือทางธรรมละ

ถ้าเราไม่เอียงไปทางไหนเลย เราทำสิ่งใดก็ได้

เวลาจะตัดสินใจสิ่งใดแล้ว สิ่งนี้มันเป็นความละล้าละลัง ให้เราตัดสินใจไม่ได้เลย แล้วเวลาทางกระแสสังคม ทางโลก หรือกระแสสังคมของชาวพุทธไทย

ธรรมต้องเหนือโลก แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ธรรมเหนือวิญญูะ ธรรมเหนือโลก เหนือทุกๆ อย่าง แต่ท่านประพฤติปฏิบัติธรรมจนถึงที่สุดแห่งธรรมเหนือ มันเหนือโดยธรรมชาติ

หลวงตาพระมหาบัว โครงการช่วยชาติฯ นะ จะมีคนมาบอกร้ายๆ ไร ท่านบอกว่า ถ้าเอามีดมาตัดคอ มันก็แค่เหล็กผ่านกระดูกไปเท่านั้นนะ

มันเข้าไม่ถึงใจใจ เหนือใจ มันเหนืออย่างนี้ไง เหนือจนโลกหาไม่ได้ หาไม่เจอ หาร่องรอยไม่ได้ นั่นเป็นธรรมที่เหนือโลก

แต่ของเรา เราจะฝึกหัดปฏิบัติธรรมๆ นี้ไง อะไรเป็นธรรม อะไรเป็นโลก

แล้วบอกว่ามันเหมือนกับการเป็นแล็กเอา

เวลากิเลสมันยื่นเงื่อนไขมาไง เวลายื่นเงื่อนไขมา ธรรมมันต้องเหนือโลกอยู่แล้ว แล้วนี้เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา จริงตามสมมุตินี้โลก แล้วเราทำหน้าที่การงานทางโลกก็ทำหน้าที่ทางโลกให้มันถึงที่สุดทางโลก ถ้าโลกมีโอกาสได้กระทำ เราก็ทำ

แต่มันเอาธรรมะมาแล้ว ะหว่างธรรมกับโลกเอาอะไรมาแลกกัน ละล้าละลึงเลยนะ เราอยากได้ธรรม แล้วภาชนะหน้าที่ทางโลกละ

ถ้าภาชนะหน้าที่ทางโลกถ้ามันมีนะ เราทำถึงที่สุดเลย ถึงที่สุดแล้วเวลาเกษียณหมดหน้าที่ เราก็ปฏิบัติธรรมได้อยู่แล้ว แต่เราอยู่ระหว่างกลาง

ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา คือมัคโค ทางอันเอก ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

ไฉนมันระหว่างตัดสินใจว่าจะไปทางโลกหรือทางธรรม เพราะใจเรายังไม่เป็นธรรมใจ ใจเราเป็นโลกใจ แล้วมันก็ละล้าละลึงใจ ฉะนั้น ละล้าละลึงมันอยู่ที่ในปัจจุบัน อยู่ที่หน้าที่

ตัดสินใจ เพราะว่าเราตัดสินใจของเราเอง

แต่เนี่ยเป็นคำถามใจ “ผมตัดสินใจไม่ได้ อยากจะปรึกษาหลวงพ่อก่อน ให้หลวงพ่อกับแสดงความคิดเห็นว่าเป็นโลกหรือเป็นธรรม”

เหรียญมีสองด้าน มีโลกกับธรรม เราเกิดมาเป็นมนุษย์ใจ จริงตามสมมุติ จริงๆ ตามสมมุติ ในทางโลก ในทางโลกเวลาเกิด แจ็งเกิดกรรมการปกครอง เวลาตาย มรณบัตร แจ็งตาย ยกเลิก หมด ไม่มีร่องรอย จะทำอะไรก็แล้วแต่ จะเป็นดีหรือชั่ว สิ้นชีวิตแล้วยกหมด จบ เห็นไหม เวลาคนที่มีศีลดี ความ มีข้อพิพาทขึ้นศาล ถ้าสิ้นชีวิต ยกหมด มันหมดใจ

แต่เนี่ยของเรามันไม่ มันจริงตามสมมุติ เนี่ยพูดถึงสมมุติถึงทางโลก แล้วหน้าที่การงานเราก็ทำของเราไป

เนี่ยเพียงแต่ว่าจะปรึกษาหลวงพ่อก่อน

เราเห็นแก่ความเจริญ ทุกอย่างมันต้องมีการพัฒนา ทุกอย่างต้องเจริญขึ้น แม้แต่การฝึกหัดปฏิบัติ การฝึกหัดปฏิบัติพัฒนา ถ้ามันฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามันเป็นไปได้จริงนะ ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีลคือความปกติของใจ เนี่ย ความปกติของใจ ถ้ามีศีลมีธรรม ศีลความมั่นคง ตัดสินใจได้ถูกต้องชอบธรรม คนมีศีลจะเข้าสังคมไหนก็ได้ จะอยู่ที่ไหนก็ได้ ไม่กลัวอะไรเลย เพราะเราไม่มีบาดแผล ไม่มีคามผิด

ศีล ศีลคือความมั่นคง ถ้ามันมั่นคง ศีล สมาธิ สมาธิคือความปกติของใจ ถ้าทำความสงบได้

เนี่ยมันไม่สงบใจ ละล้าละล้งๆ เราก็ฝึกหัดปฏิบัติเป็นแนวทาง ปฏิบัติไปเป็นจรตนิสัย ได้

แล้วถ้ามันเป็นธรรมละ

เนี่ย ะหว่างโลกกับธรรมๆ ที่นี้โลกกับธรรมะระหว่างกึ่งกลาง เวลามันอ้างขึ้นมา เราตัดสินใจอะไรไม่ได้เลย ตัดสินใจไม่ถูกเลย

ถ้าตัดสินใจถูก ในปัจจุบันนี้เรายังเป็นโลกอยู่ เรามีหน้าที่รับผิดชอบ เราต้องรับผิดชอบให้ถึงที่สุด แล้วถ้าจะปฏิบัติธรรมให้มันข้อเท็จจริงนั้น ถึงเวลามันเป็นไปได้

วันนี้ไม่มีคำถามภาวนา แต่อยากทราบข้อเสนอแนะนำชุดเกลากิเลสปัจจุบันธรรม สุญญา
 การ ความดับของสังขารครับ ความดับของสังขารกับสภาวะที่เหมือนธรรมปรากฏ แล้วไม่มีสิ่ง
 ไตปรุขแต่ได้เอง ดูอารมณ์ความพึงใจ ไม่พึงใจทางโลกว่าไม่ควรข้อง พยายามตัดสิ่งกังวล
 อาลัย แยกความอยากที่จริงกับที่แฝงมา ไม่ทำตามใจบ้าง เป็นฆราวาสที่ไม่ดี นอนกับกิเลส ตื่น
 มากับกิเลส แต่ก็มีเป้าหมายว่าทางเหลือไม่ไกล ยิ่งเห็นกิเลสก็ยิ่งเสียศตางใจ ร้องไห้บ่้าง
 อยากขอกำลังใจ

ตอบ : ใ้ฉันคำถามแนะ “กิเลสและเวลาก่อนใจคน”

ใ้ฉันคือนักปฏิบัติ เวลาปฏิบัติแล้วเขาสุญญาการ ความดับของสังขาร

ใ้ฉันมันเป็นจิตตมยปัญญา มันเป็นจินตนาการไปทั้งสิ้น ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาจะ
 เวลาข้อเท็จจริงที่ผู้ฝึกหัดปฏิบัติเอาจริงเอาจัง ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ทำความสงบของ
 ใจเข้ามาก่อน พอใจสงบระงับ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วถ้ามันจะพิจารณาจริงๆ สุญญา
 การมันดับมันเกิดอะไร นั่นเป็นกรณีหนึ่ง

ใ้ฉันเราปฏิบัติไปโดยสัญญาอารมณ์ของตน แล้วไปรู้ไปเห็นกิเลส แบบว่านั่งร้องไห้ เสีย
 กำลังใจ กิเลสมันกัดกร่อนใจตนนะ

มันก็เป็นกรรมของสัตว์ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรมไง ถ้ามีความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้นมันก็
 เป็นสัญญาอารมณ์ทางโลก ถ้ามันมีสติมีปัญญานะ ก็เริ่มต้นใหม่ เริ่มต้นใหม่ หายใจเข้านึกพุท
 หายใจออกนึกธ เอาจริงเอาจังของตนให้มันสงบเข้ามา ถ้าสงบเข้ามาแล้วมันตัดสินใจได้หมด
 เลย

ใ้ที่ถามๆ มานี้ ใ้ที่ว่าปัจจุบันเป็นสุญญาการคือมันเห็นสังขารไง มันเห็นความคิดของ
 ตนไง พอไปเห็นความคิดของตน แล้วว่าสิ่งนั้นมันเป็นกิเลส แล้วแก้ไขอะไรมันไม่ได้ แล้วก็แต่
 ความทุกข์ใจ แล้วว่าเวลาฝึกหัดปฏิบัติไปมีความหวังใจ ะยะเหลืออีกไม่ไกล

ไม่ไกลแค่ไหนละ ไม่ไกลอะไรละ

นี่เวลามันหลงไหลไป มันก็หลงไหลไปแต่อารมณ์ความรู้สึกของตนไง

แต่ถ้าปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ ตั้งสติไว้ ทำความสงบของใจให้ได้ ถ้าวันไหนใจมันสงบนะ มันสดชื่นแจ่มใส มันมีกำลัง คนเราสดชื่นแจ่มใสและมีกำลัง มันวินิจฉัยได้ว่าอะไรถูกอะไรผิด

นี่ไง เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านสอนใจ “ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน”

ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจสงบระงับแล้วมันตัดสินใจได้ มันเห็นได้ชัดเจนเลยว่าอะไรควรและไม่ควร แล้วถ้ามันควรหรือไม่ควร

ใช้นี้บอกว่า เวลามันสูญญาคาร เวลามันดับสนิท มันแยกออกจากความคิด แล้วมันเห็นกิเลส มันเสียใจ

มันทำอะไรไม่ได้ วนเวียนอยู่อย่างนี้ เป็นไปตามกระแสสังขมทางโลก

ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ดีงามนะ เวลาครูบาอาจารย์ที่ดีงามนะ ท่านให้ฝึกหัดปฏิบัติเป็นจริตเป็นนิสัย ให้เป็นจริตเป็นนิสัยของตนว่ามันมีโอกาสประพฤติปฏิบัติ แล้วถ้ามีโอกาสประพฤติปฏิบัติแล้ว ถ้ามันทำความสงบของใจได้ ถ้าใจมันมีกำลังของมัน มันตัดสินใจได้ว่าอะไรจริง อะไรเท็จ อะไรควรและอะไรไม่ควร ถ้าอะไรควร อะไรไม่ควรแล้ว ถึงเวลาแล้วมันยอมแก้ไขตัวเองได้

ถ้ามันแก้ไขตัวเองไม่ได้ อุตตา หิ อุตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เวลาไปอยู่กับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ให้มีข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ รักษาใจของตนให้ได้ ถ้ารักษาใจของตนได้มันเจริญงอกงามขึ้นมา ใจดวงนั้นจะพัฒนาของมันเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ไม่ต้องมานั่งเสียใจ

มานั่งเสียใจ มาร้องไห้ มันเหมือนกับสังขมโลก เป็นทางโลกเลย ปลอดภัยกัน เวลาทุกข์เวลายากขึ้นมาปลอดภัยกัน มันก็ได้แค่ค่าปลอดภัยจากภายนอก

แต่ถ้าเป็นอานาจวาสนานะ มันตั้งใจของมัน ข้างนอกจะทุกข์ขนาดไหน เรื่องภายนอก เวลาครูบาอาจารย์เราท่านออกวิเวก มันเป็นการวัดบารมีของคนนะ ครูบาอาจารย์บางองค์ที่ดีงามมีคนค้าชูดูแล

ถ้าไม่มีใครค้าชื้อดูแล มันไปทุกข์ยากอะไร มันไม่เห็นทุกข์ยากอะไรเลย มันทุกข์อย่างนี้ เพราะจิตไม่สงบ ที่มันทุกข์ๆ จิตมันฟุ้งซ่าน ที่มันทุกข์ๆ อยู่นี่เพราะความคิดจากภายนอกทั้งนั้น นะ

แล้วเวลาคำถามไถ่ มันเป็นความคิดจากภายนอกทั้งนั้นนะ แล้วเราก็มารู้ว่าเป็นสมบัติของเรา ไถ่แล้วว่าเป็นสมบัติของเรา เราก็มานั่งร้องไห้ของเราอยู่นี่ไถ่

เขาบอก เห็นไหม เวลาเห็นกิเลสแล้วมันเสียดแทงตน ร้องไห้โฮ มันทุกข์มันยาก

ร้องไห้โฮ มันทุกข์มันยาก มันก็ทุกข์ต่อไป ร้องไห้โฮ ถ้ามันทุกข์มันยาก นั่นคือกิเลส

เวลาครูบาอาจารย์ที่ฝึกหัดปฏิบัตินะ แก่นของกิเลส กิเลสนี้ร้ายนัก แล้วมันเป็น นามธรรม นามธรรมอยู่กับนามธรรมไถ่ นามธรรมอยู่กับพุทธรูป อยู่กับผู้รู้ อยู่กับจิตวิญญาณไถ่ แต่มันไม่มีความสงบระงับ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานไถ่

ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานก็เหมือนคนที่มีกำลัง คนที่มีกำลังยกสิ่งใดก็ได้ คนที่มีกำลังตัดสินใจ อะไรก็ได้ คนไม่มีกำลังมันก็ไหลไปตามกับกิเลสที่มันพลิกมันแพลงนั่นแหละ แล้วก็ก้าวๆ กิ่งๆ ไถ่ ใถ่เป็นกิเลส ใถ่เป็นกิเลส แล้วก็นั่งเสียใจ นั่งทุกข์ใจ เหมือนกับนักปฏิบัตินะ สุมหัวกัน แล้ว ก็ปรับทุกข์กัน แล้วก็ทุกข์อยู่นั้นนะ

แต่ถ้าเป็นกรรมฐาน ครูบาอาจารย์เรานะ แยกออกหมด กายวิเวก จิตวิเวก

แล้วถ้ามันวิเวก เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เหมือนผู้ถาม เวลามันเข้าไปเห็นไถ่ มันเกิด มันดับ มัน แยกหัวใจ แยกกิเลส แล้วก็นั่งร้องไห้โฮ

ก็ร้องไห้โฮอยู่นั้นนะ เพราะใจมันอ่อนแอ

เวลาแยกออกจากกันหมดเลย แล้วไปปฏิบัติคนเดียว เวลาเจอสิ่งใดนะ ตั้งสติให้ดีๆ แล้ว พิจารณาของมันให้ได้ แล้วถ้าเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาแล้วมันต้องแก้ไขที่นี้

ฉะนั้นจะบอกว่า สิ่งใดที่เกิดขึ้น วางใจให้หมด กิเลสมันจะกัดกร่อนใจอย่างไร มันกัดกร่อน อยู่แล้ว คนที่ไม่เชื่อในพระพุทธรูปศาสนามากมายมหาศาล

หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนไว้ คนไม่มีอำนาจวาสนาไม่มีโอกาสได้นับถือ
พระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาไม่เคารพรูปเคารพใดๆ ทั้งสิ้น ไม่เคารพวิญญูะ เทวดา อินทร์ พรหมต่างๆ
ไร้สาระ เคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เท่านั้น แล้วเวลาจิตมันเป็นพุทโธๆ เคารพตัวเอง
เคารพพุทธะ เคารพจิตของตัวเอง แล้วถ้าจิตของตัวเองทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมีกำลัง
แล้วนะ มันตัดสิ้นใจได้หมดเลย

ไฉนมันสังเวชใจ เห็นกิเลสมันเสียดแทงใจตัว นั่งร้องไห้โฮๆ เลย

มันเหมือนสังคมทั่วไป เวลาเขาแจ้งใจ คนเสพยาใจ ให้จับไปบำบัดใจ บำบัดกลับมาแล้ว
มันก็เสพต่อ คนติดยา ติดยาจนหลอน

นี่ก็เหมือนกัน ร้องไห้โฮๆ เลยละ

ใครช่วยใครละ ถ้าจิตใจไม่เข้มแข็ง จิตใจไม่ไปแตะไปต้อง ยาเสพติดมันอยู่ข้างนอก

ไฉนบอกว่าติดยาเสพติด จะบำบัดยาเสพติด ออกมามันก็ไปหยิบยาเสพติดมาเสพต่อ

ไฉนก็เหมือนกัน เห็นกิเลสๆ ร้องไห้โฮๆ เลย แล้วให้กิเลสเหยียบหัวต่อไป

ถ้ามันเป็นจริงนะ เรากลับมาพุทโธของเรา ทำจิตใจของเราให้เข้มแข็ง ยาเสพติดอยู่ข้าง
นอก มือไม่ไปจับมา มือไม่ประกอบเสพ มันเสพเข้าไปไม่ได้หรอก มือนะไปเอายาเสพติดมา แล้ว
ก็ประกอบเสพเข้าไปในร่างกายของตน แล้วก็ติดยาเสพติด

นี่ก็เหมือนกัน เห็นกิเลสๆ ร้องไห้โฮๆ เลยนะ เห็นกิเลส กิเลสขาดหมดเลยนะ

เตลิดเปิดเปิงบ่าบอคอแตก

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่า “ปฏิบัติพอเป็นพิธี”

เอาพิธีกรรมในพระพุทธศาสนามาอวดมาอ้าง เอาพิธีกรรมในศาสนามาหาคนเชื่อถือ
ศรัทธา แล้วก็ทำแค่พิธีอย่างนั้นนะ

นี่เหมือนกัน เห็นกิเลสร้องไห้โฮๆ

จบหมดนะ ไม่ต้องมาทำอะไรทั้งสิ้น หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โธ ทำจิตใจของตน ให้เข้มแข็ง ไม่วอแว ไม่ไปยอมจำนนกับกิเลส ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความอยากใคร่ ได้ดีต่างๆ เป็นเรื่องของมันทั้งสิ้น

ทำความเข้าใจของใจเข้ามา ใจสงบระงับแล้วนะ คำถามจบ ถ้ามันรู้มันเห็นตามความเป็นจริงแล้ว มันไม่มีอะไรตกค้างในใจ

ไอนี่ละล้าละลังๆ เห็นกิเลส รู้กิเลส ร้องไห้กับกิเลส กิเลสหลอกอยู่อย่างนี้ แล้วก็ถามคน บ้า ไอนี่หงบนี้บ้าตอบปัญหา จบ เอวัง